44. ԴԸՆԳՅՈ

Կէլնի, չէլնե մեյ խատ իրիկ, մեյ խատ կընիկ: Էսւս իրիկ կընիկ շատ աղքյատ կէլնին:

Էսա մարթն ի, զըմեն օր կէրթա ծով ծյուկ կպըռնի, ամաև ծովուց ծյուկ կառնի որ գյա տուն, մեյ խատ յաեուտիմ կուգյա, էսւս մարթու դիմաց, փարա կուտա էսա մարթուն, ծեռնեն ծյուկ կառնի:

Ավուր մեկ էսա մարթու կընիկն ի, կասի. - Քյա մարթ, ասպած քյո տուն ավիր չանի, էսա կանդար օր կէրթաս ծյուկ պըռնել, մեկ օր շենքով-շնողքով ծյուկըմ չպիրիսիր ուտենքյ:

Մարթն ի, կասի. - Կընիկ, ես ի՞նչ անեմ, զըմեն օր որ կէրթամ, առատմե չում իրիկուն կչարչըրվիմ, մեյ խատ ծյուկ կպըռնեմ, էն էլ կառնիմ որ պիրիմ տուն, մեյ խատ յահուտիմ կա, կուգյա իմ սառն, փարա կուտա, ես էլ էտա ծյուկ կուտամ ինոր:

Կընիյն ի, կասի. - Էսօր պարկենդանքյ ի, չէլնիմ չիմանամ ծյուկ ծախիս: Առ պե, մեյ խատ տապկենքյ, խավասով ուկենքյ:

Մարթն ի, կառնի ուր ծրկան թոռ, կէրթա ծովու ափ: Առատմե չուր իրիկուն չարալամիշ կէլնի, ջեորով մեյ խատ ծյուկ կպըռնի, կառնի որ գյա տուն: Ճամբախ էսա յահուտին գյենա կուգյա էսւս մարթու սառն, փարա կուտա կասի. - Էտա ծյուկ ծախի զիկ:

Մարթն ի, կասի. - Էսօր որ խազար ոսկի էլ տաս էսւս ծրկան, չեմ իտա: Էսօր պարկենդանքյ ի, ես պիտի էսա ծյուկ տանիմ տուն, տապկենքյ ուտենքյ:

Յահուտին ի, ինչ լեզու որ կթափըցուցի, ի՛նչ կանդար որ փարա կուտա, էսա մարթ ուր ծյուկ չի տաս: Կառնի դռորի կտանի տուն: Կընգյան կասի. - Կընի՛կ, էսօր քյո խաթրի խամար ծյուկ չծախեցի, յահուտին են կանդար աղաչանքյ ինգյավ, չտրվեցի:

Էսա կընիյն ի, կպիրի էսա ծրկան փոր կճրղի որ սերսըփին, տապկեն: Կտիսնա, որ ծրկան փորիս մեյ խատ պըզտիկ ոսկի թասըմ կուգյա տյուս:

Էսա մարթն ի, որ էսա ոսկի թաս կտիսնա՝ շատ կուրախանա,

համաՑ կըՑգյաՑ ծեռՑեՑ կառՑի, կասի. - ԿըՑիՆ, էսա իՑչ խորոփ թաս ի, ես էսա թասով մեյ խափ ճյուր պիփի խըմեմ:

ՄարթՑ ի, թաս կմփուցի մեչ ճըրիՑ սերսուփըմ կլըվա, ճյուր կլըցի, կխըմի: Խեփ որ ճյուր կխըմի կպըռծըՑի, կփիսՑա, որ թաս իլիՑ ճյուր կէլՑի: Ճյուր կխըմի՝ թա̈ս իլիՑ ոսկի կէլՑի:

ՄարթՑ ի, որ էսա պաՑ կփիսՑա, կասի. - ԿըՑիՆ, մեր կըսմա̈թ ասփված խասուց, ամաՑ փերեՑ խասուց: Էլ մառախ մ'աՑե, ըսփըրիս ուփեՑքյ, խըմեՑքյ, խեփ մեր քյեֆիՑ ֆըռաՑքյ:

Ավուր մեկ էսա իրիկ-կըՑիկ մեյփեղ կըՑայեր իՑ մեյ խափ ուրիշ գյեղըմ, ուրեՑց պարեկմոչ փուՑ: ՏառՑալու գյախ ըսկում շի̈քյ էր, ըսկում շի̈քյ էր, որ իսաՑ կգյեժըռեր:

ԲիրդաՑ կփիսՑաՑ մարթըմ, որ մեյ խափ դըՑգյ փըրեր ի վեր թևիՑ, էՑ դիխեՑ կուգյա: ԱմաՑ ըսկուՑ ի քյըռփըՑի, ըսկուՑ ի քյըռփըՑի որ, մեչ ուր քյըռփըՑքյիՑ խեխփըվեր ի:

ԿըՑիյՑ ի, որ էսա մարթու քյըռփիՑքյ կփիսՑա, մեյ խափ կծըծղա, կասի. - Քյա սև կապիմ, էսա խռրած մարթ էսա կեսօրվաՑ շիքիՑ ո՞ր փեղեՑ կուգյա, խեփ էսա հալիՑ, հալա էՑա դըՑգյՑ էլ փըրեր ի վեր թևիՑ:

Էսա մարթՑ ի, խեփ որ կմոփոՑա իրիկ-կըՑգյաՑ, կասի. - Ասփված որ կսիրեքյ, մեյ խափ ճախպյուրըմ զիկ շաՑց փվեքյ, ես ծարավ լալկըվա: Ես էսա թա̈րաֆ ըսկի չիմ իկի, ճար-ճամբախ չիմ կիփի:

ՄարթՑ ի, որ էսա մարթուՑ կփիսՑա, ուր փիժուր կուգյա, կասի. - ԿայՑի ախպե՛ր, քյե ճյուր փամ խըմի:

Էսա մարթՑ ի, խեփ որ ճըրի աՑուՑ կլըսի, ուրախութՑե խելքյ կէրթա̈: Համա շոփըմ կիՑի էսա մարթու ոփ, կասի. - Ամա՜Ց, ախպեր, ես քյո բախփՑ իմ ըՑգյե, խոգյի կա̈զա̈փես:

ՄարթՑ ի, կխաՑի ուր ծոցից ոսկի թաս, մեչի ոսկիՑ կփա̈ռփըկի, կուփա էսա մարթուՑ ծեռ:

ՄարթՑ ի, թաս կառՑի, կիրիշկա որ գյեռ ճյուր կա մեչ, կխըմի: ԿփիսՑա որ ի՞Ցչ. էփա թասի ճյուր ըսկում պաղ ի, ըսկում աՑուշ ի, որ իՑքյ մեչ ուր կեՑաց ըսըսկըՑա̈ աՑուշ ճյուր չէր խըմե: Ճյուր կխըմի, կպըռծՑի կփիսՑա, որ թա̈ս կէլՑի իլիՑ ոսկիՑ:

Թասի փերՑ ի, մարթու ծեռՑից թա̈ս կառՑի, մեչի ոսկիՑ կփառփըկի կուփա մարթուՑ, կասի՝ ա՛ռ, մեկ էլ խըմի:

ՄարթՑ ի, կառՑի թաս, մեկել կխըմի, կիրիշկա որ թաս գյեռ էլմ'էլ իլիՑ ոսկի էլա̈վ:

Էսա մարթՑ ի, որ էսա թասի մարիֆաթ կփիսՑա, խելքյ կէրթա, կասի. - Ա՛յ ախպեր, արի փյու աղեկութեՑմ' արա զիկ: Իմ աչկ մըՑաց մեչ էսա թասիՑ, արի ես փյու բազառմ' աՑեՑքյ. փյու էսա թաս փու զիկ, ես էլ դըՑգյ կուփամ քյե:

Թասի փերՑ ի, կասի. - Այ մա՛րթ, փյու ծու՞ռ ես, ես էսա թաս ի՞Ցչխ փոխիմ խեփ էփա փեփե դըՑգյիՑ:

Մարթն ի, կասի. - Ես քյո թասի մարիֆաթ փեսա, աման փյու իմ դընգյի մարիֆաթ չիս փիսե:

Թասի պւերն ի, կասի. - Տահա աղեկ որ փյու կասիս, փյու իմ թասի մարիֆաթն փիսար, դե ասա խենքյ քյո դընգյի մարիֆաթն ի՞նչ ի, որ փյու զիկ կասիս, արի խեփ քյո թասին փոխենքյ:

Մարթն ի, կասի. - Իմ դընգյի մարիֆաթ կիփե՞ս ինչ ի, որ քյե փյուշմամ' էլնի, էսա դընգյ փընիս գյեփին, ասես. «Դընգյո, պոչըփ գյեփին, գյըլխփ մեչ փյուշմընիս գյըլլուն»՝ էլ քյե դավի չըկա, էն ինքն ուր կէրթա քյո փյուշմընին պարմադաղան կանի, էլմ'էլ կդառնա եփ, կուգյա մուր քյե:

Թասի փերն ի, որ էսա լսին կըսի, մեյ խապ փինքյ ուր փուշմիշ կէլնի, կպառնա կասի. - Շափ աղեկ, քյանի որ քյո աչկն ընգյավ իմ թասին, արի փոխենքյ:

Թասի փերն ի, թաս կուպա՝ դընգյ կառնի, կպընի վեր ուր թևին կըփորմ պեղ կառաճանա, կփառնա դընգյ կփընի գյեփին, կասի. - Դընգյո՛, էսա մարթ որ կա՝ իմ փյուշմանն ի, ախըր իմ թասն առիպ, կընայ, Դընգյո՛ քյե պիսնամ, պոչըփ գյեփին, գյըլոխփ մեչ փյուշմընիս գյըլխուն:

Դընգյն ի, համան սը՛խկ-դըխկ, կէրթա մեյ խապ ըսկում կայիմ կզարկի մեչ ուր խին փիրոչ գյըլխուն, որ կգյեժըռցուպի, կփառնա եփ՝ մոփ ուր պեր:

Մարթն ի, կէրթա կկայնի վեր դընգյի պիրոչ գյըլխուն, թաս ծոցիպ կխանի, կփընի ուր ծոց, կասի. - Քյընի՛, քյընի՛, իմ ախպեր, խորս քյուն քյընիս, փյու էփա ախմախ խելքովփ կուգիր զիկ խապիլ ա:

Մարթն ի, կփառնա ուր կընգյան կասի. - Քյելի՛, կընիկ, քյելի՛ էրթանքյ, ասփված մե իփուր, աման փերին իփուր: Ըսփըրիս թաքավորն էլ ուր ասքյըրով որ գյա՝ էլ մեր թաս չի կանա մեր ծեռնեն առնե:

Մարթն ի, որ էսա կասի, դընգյ կպընի վեր ուր թևին, կինի ճամբախ, կէրթա:

Իրիկ-կընիկն ին, շափ կէրթան, քիչ կէրթան, ասփված կիփի: Կնեղանան, ծառիմ խովի փակ կնըսփին: Կպիսնան որ էն դիխեն մարթըմ կուգյա, կպորըմ սիվպակ կաշի հընթի փակ զարկուկ:

Էսա մարթն ի, որ կխասնի էսա իրիկ-կընգյան մոփ, կասի. - Ամա՜ն, ծեր բախտն իմ, ծեր ասփըծուն, ծարվութնե էլ զիկ կանդամ չըկա քյելիմ, պյուքյ չեք կիփի ըսպեղեր ո՞րփեղ ախպյուր կա, ես կարիբ իմ, ճար-ճամբախ չիմ կիպի:

Մարթն ի, իառր որ կփիսնա, փիժար կուգյա, կասի. - Նըսփի ախպե՛ր, նըսփի, ես քյե ճյուր կուփամ խըմես:

Մարթն ի, որ ճըրի անուն կլըսի, համան կնըսփի իսռնպ կուշփ՝ ծառի խովի պակ:

Էսա մարթն ի, ուր ծոցիպ ոսկի թաս կխանի, մեչի ոսկիքյ կփառդըկի կուփա էսա մարթուն, կասի՝ ա՛ռ խըմի:

Մարթն ի, թաս կառնի կխըմի, կտիսնա, որ էտա ճյուր ըսկում պաղ ի, ըսկում անուշ ի՝ որ տյու կասես գյեռ աբուհայաթի ճյուրն ի: Ճյուր խըմելույ սորա կտիսնա, որ թաս էլավ իլին տեղին ոսկի:

Թասի տերն ի, մարթու ծեռնից թաս կառնի, ոսկին կտառտըրկի ուր ջեռք, թաս կուտա էսա ծարավ մարթուն, կասի՝ առ, մեկել խըմի:

Մարթն ի, թաս կառնի, մեկել ճյուր կխըմի: Կտիսնա որ էլմ'էլ թաս կէլնի իլին ոսկի: Վեր էսա թասին շատ կզարմանա, կտառնա էսա թասի տիրոջ կասի. - Ախպեր, քյե պամ' ասեմ, չընեղանաս: Արի էտա թաս տու զիկ, ես էլ էսա սուֆրեն տամ քյե:

Թասի տերն ի, կասի. - Ախպեր, տյու ծըռիր իս, ի՞նչ իս, ես էսա թաս ի՞նչխ տամ էտա կաշու կտորըն առնիմ: Տյու խայց պի, ես վեր գյետնին էլ կանամ ուտե, սուֆրա ի՞նչ անիմ: Աման տես որ իմ թաս չէլներ, տյու ծարվութնե չէր կանի քյելե:

Սուֆրի տերն ի, կասի. - Ախպե՛ր, քյե մեռնիմ, ընչի՞ կպարկանաս: Տյու իմ սուֆրի մարիֆաթ չես տեսի, մեյ խապ էլ տյու իմ սուֆրի մարիֆաթ տես, որ պանիտ էկավ՝ կտոխիս, որ պանիտ չէկավ, տյու քյո տեղ սաղ, ես իմ տեղ սալամաթ:

Թասի տերն ի, կասի. - Տահա աղեկ՝ որ տյու կասես: Տյու իմ թասի մարիֆաթ տեսար, ըստըրիս էլ տյու քյո սուֆրի մարիֆաթ շանց տու՝ խենք:

Սուֆրի տերն ի, սուֆրեն կտըննի գյետին, մեյ խապ կանաչ ճըպտոտվըմ կզարկի վեր էսա սուֆրին, կասի. - Սուֆրայե Տամբ-տամբ, ես քյեզնից կուզիմ, տյու՝ սստըծույ:

Մարթն ի, որ էսա պան կասի, բիրդան սուֆրեն կպացվի, վերեն էլ՝ ինչ որ լեզյուտ կկըտրի կա: Ի՞նչ տեսակ անուշ-անուշ կերակուրներ, տաթլիներ որ կասես, բիթուն ճեռկ-ճեռկ մեչ ոսկի թաքախներայ լըցուկ:

Սուֆրի տերն ի, կասի. - Դե ախպե՛ր, ես կիտեմ, մկա անոթի եքյ, մոտայեքյ, աստըծու տըվածից մեյտեղ ուտենք, խըմենք:

Իրիկ կընիյն ի, որ էսա պան կտիսնան, ուրենց պերան կմընա պաց: Կմոտենան սուֆրին, կբաշլայեն խաց ուտիլ: Աման էտա անտեր կերակուրներայ անուշ խոտից բիլա կկըշտանան: Որ խաց կուտեն կպըռծնեն, սուֆրի տերն ի, մեյ խապ էլ կանաչ ճըպոտ կզարկի վեր էսա սուֆրին, կասի. «Սուֆրայե Տամբ-տամբ, ես քյեզնից շյուքր իմ, տյու՝ սստըծույ: Սուֆրեն ի, կծալվի վերվի, կերակուրներ կվերցվեն, էլմ'էլ կմընա մեյ կտոր կաշի:

Սուֆրի տերն ի, կասի. - Էյ ախպե՛ր, մկա տյու էլ իմ սուֆրի մարիֆաթ տեսար: Ի՞նչ կասիս, քյո թաս խետ իմ սուֆրեն կփոխե՞ս, թե՝ չէ:

Թասի տերն ի, կասի. - Ախպե՛ր, վալա, քյեզնից պախիմ, աստըծույ ի՞նչխ պախիմ, քյո աչկ ինչխ որ մընայեր ի մեչ իս թասին, իմ աչկըն էլ ըսկուն մընայեր ի մեչ քյո սուֆրին, դե պե փոխենքյ:

Սուֆրի տերն ի, համան շոտմ ուր սուֆրեն կուտա, էսա թաս կառնի,

կպըՆի ուր ծոց, ուրախ-ուրախ կիՆի ճամբախ: Մեյ դեխեՆ էլ մեչ ուր մըփւսց կասի. «Վւպա՛, խապեցի որ խապեցի, իմ սուֆրեՆ, աղորթ որ մարիֆաթ ուՆեր, ամաՆ իՆոր մարիֆաթ մեՆակ գյեռ էՆ խայՆ էր, էսա թասի պաՆ բաշկւս յի. թե պըսպիկ ի՝ մարթ ուր ծոցի մեչ կպախի, ըսկի մարթ չիմՆւ, համ թե՝ մեչ ապուհսյաթի ճյուր կա, որ ուզածփ գյախ կխըմիս, համ թե՝ հըմեՆ ճյուր խըմելուՆ էլ մեյ թաս ոսկի կլըցես ջեռքփ, էՆ ոսկով էլ ուզածփ կերակուր առ կե, աշխար կերակուր մի չըկա. վա՜յ ախմախ մւսրթ, վա՜յ չուր խւսպեցի, խոզյիս էկավ պերաՆս»:

Թասի փերՆ ի, սուֆրեՆ որ առեց՝ ծալեց, իփուր կըՆգյաՆ, ասաց. - Առ կըՆի՛կ, մե էսա սուֆրեՆ էր պակաս, էՆ էլ էլավ: Էլ թաքավոր վի՞ր չուՆ ի: Վա՜յ ախմախ մարթ, վւս՜յ, իրիշկւս փես հալա իՆչ ուրախ-ուրախ էլ կքյելի, ուր էՆ էշ խելքյով իմ թաս պիփի փաՆի վայելի:

Թւսսի փերՆ ի, էսա ւսսելուՆ պես դըՆգյ ուր թևի վերվեՆ կառՆի փակ, կպըՆի գյեփիՆ, կասի. «ԴըՆգյո՜, ախըր իմ թաս փարա՜Ն է. էսա պաՆ փյու կաքյուլ կաՆի՞ս, որ ես կաքյուլ աՆիմ: Էլ մեչ աշխըրիս ես իմ թաս փարող մարթուց զափ՝ վո՞վ ուՆեմ փյուշմաՆ: ԴըՆգյո, քյե մեռՆիմ, ախըր փյու կիպես՝ պոչըփ գյեփիՆ, գյըլեոխփ մեչ փյուշմըՆիս գյըլխիՆ»:

ԴըՆգյոՆ ի, փիրոչ էսա խաբար լըսելուՆ պես, համաՆ սըխկ-դըխկ կիՆի ճամբախ, կէրթա կխասՆի թաս փարողիՆ, համաՆ մեյ խափ ըսկում կայիմ կզարկի մեչ իսոր գյըլխուՆ, որ կգյեժըռցուցի, կիսկի գյեփիՆ:

Թասի փերՆ ի, համաՆ շոփըմ կխասՆի, մարթու ծոցից ուր թաս կխաՆի, կփըՆի ուր ծոց, մեյ խափ կիրիշկա էսա մարթուՆ, կփիսՆա որ փըռփուռ փըվե վեր պերՆիՆ, կասի. - Իմ ախպեր դըդում, իՆչի փըռփըռուցեր իս, ապա փյու ի՞Նչ կասիր: ՄուՆջ իմ թաս պիփի առՆիր փաՆիր, մաՆգյար դի՞ր եՆքյ»:

ՄարթՆ ի, կպառՆա ուր կՆգյաՆ կասի. - ԿըՆի՛կ, դե քյելի էրթաՆքյ, էլ կայՆելու գյախ չի, էՆ թող իՆչ կաՆդար կուզի՝ քյըՆի, խորս քյուՆՆ էլ որ քյըՆի՝ հալա ուր քիչ է, երբ որ ակխի, խելքյ կուգյա գյըլեոխ, էլ մեկել ըսկուՆ ախմախութեՆ չաՆի:

Էսա իրիկ-կըՆիկՆ իՆ գյըՆա կիՆեՆ ճամբախ կէրթաՆ: Շափ կէրթաՆ քիչ կէրթաՆ, ասփված կիպի, էլմ՚էլ կՆեղաՆաՆ, ծառիմ փակ կՆըսփեՆ, սուֆրեՆ կպաՆաՆ, մարթՆ ի, ճըպոփ կզարկի վեր սուֆրիՆ, կասի. «Սուֆրայե Տամբ-փամբ, ես քյեզՆից կուզեմ, փյու՝ ասփըծուց»:

ՍուֆրեՆ ի, կպւսցվի, վերեՆ խաՆզար պարիՆ լըցուկ: Էսա իրիկ կըՆիկ կբաշլայեՆ մեյ դեխեՆ ուփել, մեյ դեխեՆ ծըծղալ, քյեֆ աՆել:

ՄարթՆ ի, կասի. - Վալա, կըՆիկ, քյաՆի որ էսա մե կա՝ էլմ՚էլ աշխըրիս դարդ չուՆեՆքյ, ամաՆ մեՆք էլ իսոՆց փերվաՆքյՆերաց պես ախմախութեՆ չաՆեՆքյ, թե ոսկիՆ պեռլ ի, էլՆեՆքյ քյեռշկ-սարա շիՆեՆքյ, զալըմ աՆեՆքյ, ըՆչի որ զաՆգյիՆ մարթուՆ փյուշմաՆ շափ կէլՆի, մեՆքյ մկա իՆչխ եՆք, էլմ՚էլ մըՆաՆքյ ըսկուՆ, ուփեՆքյ-խըմեՆքյ, մեր քեֆՆ իրիշկաՆքյ, ըսկուՆ որ մարթ չիմՆա:

Իրիկ կընիկն են, էսասկընա խարար տալու գյախ, կտիսնան որ էն դեխեն մեյ խատ մարթըմ գյեռ տրդում գյըրկե վեր սրռտին կուգյա, աման ինքյ ուր քյըռտինքյ խառվե իրար:

Էսա մարթն ի, կուգյա որ մոտախասնա թե չէ՝ մարթն ի, շոտմ ճրպոտ կզարկի վեր սուֆրին, կասի. «Սուրայե Տամբ-տամբ, ես քյեզնից շյուքյր եմ, տյու՝ աստրծուց»:

Սուֆրեն ի, էսա խաբար լսելուն պես՝ կծալվի, վերվի կերակուրներն էլ կվերցրվին՝ կմնա մեյ կըտոր կաշի:

Էսա մարթն ի, կուգյա կխասնի էսա իրիկ-կընգյան, ուր տրդում կտրնի գյետին, ուր ճակտի քյըռտինքյ կսըրպի, կասի. - Աման, ծե բախտն իմ՝ ծեր աստրծուն, ծարվութնե լալկըվեր իմ, էլ կադամ չրկա քյելեմ, տյուքյ չեքյ կիտե ըստեխրանքյ ո՞րտեղ ճյուր կա, ես կարիբ եմ, էսա ճար-ճամբախ չիմ կիտե:

Իրիկ կընիյն են, որ կտիսնան էսա մարթու հալ՝ ուրենց տիժար կուգյա, կասեն. - Ախպեր մառախ մ'անե, նըստի մենքյ քյե ճյուր կուտանքյ, ինչ կանդար կանաս՝ խըմի:

Տրդմի տերն ի, որ էսա պան կլըսի, համան կնըստի: Թասի տերն ի, ուր ծոյից թաս կխանի, մեչի ոսկիքյ կտառտրկի, թաս կպարզի էսա մարթուն, կասի. - Առ ախպե՛ր, առ քյե ճյուր խըմի:

Մարթն ի, թաս կառնի, ճյուր կխըմի, կզարմանա. ճյուր մ'ասե, ապուհայաթ, ըսկում որ պաղ ի, ըսկում որ անուշ ի: Ճյուր կխըմի թե չէ՝ կտիսնա. որ թաս կելնի իլին ոսկի:

Թասի տերն ի, թաս էսա մարթու ծեռնեն կառնի, ոսկին կտառտրկի կնգյան փեշ, թաս էլմ'էլ կուտա էսա մարթուն, կասի. - Առ ախպե՛ր, մեյ խատ էլ խըմի, ես կիտեմ տյու մեկ թասով չկըշտացար:

Մարթն ի, թաս կառնի, մեյ խատ էլ կխըմի, կտիսնա, որ թաս էլմ'էլ կելնի իլին ոսկի: Շատ կզարմանա, կտառնա էսա թասի տիրոջ կասի. - Ախպե՛ր, քյե պամ' ասիմ՝ չնեղանաս, արի իմ տրդում տամ քյե, քյո թաս տու զիկ:

Թասի տերն ի, որ էսա պան կլըսի, մեյ խատ կծրծղա, կասի. - Ախպե՛ր, տյու ծու՞ռ իս, ախըր էսա թաս, ի՞նչխ կելնի, որ ես խեստ էտա տրդմին փոխիմ: Տրդում առնիմ՝ անեմ ի՞նչ, փարա չունի՞մ, որ զիկ տրդում լազըմ էլնի՝ չե՞մ կանա առնի:

Տրդմի տերն ի, կասի. - Ախպեր, քյե մեռնեմ, ընչի՞ կպարկանաս, տյու իմ տրդմի մարիֆաթ չես տեսի: Մեյ խատ էլ տյու իմ տրդմի մարիֆաթ տես, որ պանիդ էկավ՝ կտոխես, որ պանիդ չէկավ, տյու քյո տեղ սաղ, ես իմ տեղ սալամաթ:

Թասի տերն ի, կասի. - Շատ աղեկ, էն աղեկ, որ տյու կասես, տյու իմ թասի մարիֆաթ տեսար, ըստրրիս էլ տյու քյո տրդմի մարիֆաթ զիկ շանց տուր խենքյ:

Տրդմի տերն ի, կասի. - Ախպե՛ր, իմ տրդմի մարիֆաթ կիտե՞ս ինչ ի. որ էսա տրդմի պոչ դեխ աչ էօլեորես սար-քար սև ասքյրրով

կծուծկըվի, բիթուն էլ սև ծիյավոր, ամր անիս թե չէ՝ աշխար կկոռծանես. որ դեխ ծախ էօլեորես, բիթուն էլ կկուրիսեն:

Թասի տերն ի, որ էսա պան կլըսի, կասի. - Շատ աղեկ, դե պե փոխենքյ:

Տըդմի տերն ի, համան շոտրըմ տըդում կտրնի էսա մարթու առաճ, իսոր ծեռնեն թաս կառնի, կտրնի ուր ծոյ, կայ պարև կանի, ուրախ-ուրուխ կինի ճամբախ կէրթա: Մեյ դեխեն մեչ ուր մըտայ կասի. «Վապա, խապեցի որ խապեցի, էսա քըսան տարի էր, որ տրդում գյորկեր ի, վեր սըռտիս ման կուգյի, ըսկի զիկ լազըմ չէր էլե, աման էաս թաս որ կա՝ լազաթ կուտա, թե ճյուրն ի՝ կխըմեմ, թե ոսկին ի՝ պեոլ-պեոլ կխըոջիմ»:

Թասի տերն ի, տըդում առնելուց սորա ուր կընգյան կասի. - Կընգինկ, կընգինկ, իրիշկա տես՝ հալա ինչ ուրախ-ուրախ կվագի: Ուր էշ խելքյով զիկ խապես, իմ թաս պիտի տանի ուտի:

Համան շոտրըմ ղընգյ կտրնի գյեստին, կասի. - Դընգյո՛, ախըր իմ թաս տարան է՞, էսա պան տյու կաբյուլ կանի՞ս, որ ես կաբյուլ անեմ: Էլմ'էլ աշխարըրիս ես վո՞վ ունիմ գիկ տյուշման, իմ տյուշման որ կա՝ իմ թաս տարողն ի: Դընգյո՛, քյե մեռնիմ, պոչըտ գյեստին, գյլոխտ մեչ տյուշմընիս գյըլխուն:

Դընգյոն ի, տիրոչ էսա խաբար լսելուն պես, համան շոտրըմ սըխկ-դընխկ կէրթա, մեյ խատ ըսկում կայիմ կզարկի մեչ էսա թաս տարողի գյըլխուն՝ որ կխեռըլյուցի, կիսկի գյեստին:

Թասի տերն ի, համան կվազի էսա մարթու ծոցից ուր թաս կխանի, կտրնի ուր ծոյ, կծրծդա, կասի. - Ե՞յ ախմախ սարասքյար, տյու քյո էտա զապիթի էշ խելքյով պիտի իմ թաս առնիր տանիր, մանգյար դո՞ր ինքյ, իմ թաս մանգյար անտեր ի:

Մարթն ի, դընգյ կտրնի վեր թևին, տըդում կզարկի ուր հյունթ, կնգյան կասի. - Կընգինկ, տե շոտ արա սըռ էլենքյ էրթանքյ էլ մե պան չմընայ պակաս, մեկ ասքյարն էր պակաս, որ էլնի թաքավոր: Մեռնիմ իմ աստրծուն, էն էլ էկավ, էլ ի՞նչ մառախ կանես:

Իրիկ կընգինկն ին, ուրախ-ուրախ կինեն ճամբախ, կէրթան ուրենց տուն:

Գյարնան թարաֆ, ավուր մեկ իրիկ կնգյան կասի. - Կընգինկ, էլի էրթանքյ յայլա, հաքի որ մեր խայն էլ, մեր ճյուրն էլ, մեր ասքյարն էլ խետ մե ի, մենքյ որ չէրթանքյ յայլա, ապա էլ վո՞վ էրթա:

Իրիկ կընգինկն ին, կէլնին քյանիմ գյազ կըտավ կառնին խետ ուրենց դընգյին, տրդմին, սուֆրին էնան թասին, կինին ճամբախ, կէրթան:

Շատ կէրթան, քիչ կէրթան, կխասնին թաքավորու քյեռշկ-սարի տիմաց. մեյ խատ ճի՞չ չայիր-չիմնիմ մեչ, պաղ ախպըրի գյըլոխ, կնըստին:

Իրիկն ի, կէլնի քյանիմ խատ փետ կզարկի գյեստին, ուրենց կըտավ կվրոռի վեր էտա փետերաց, կանի չատրը ուր տրդում, դընգյ էնան

սուֆրեն կկախի էտա փեստերաց մուրեն, կնըստին: Քյանիմ օր ըսըսկընա կնըստին էստեղ՝ կուրին, կխըմին:

Ավուր մեկ էսա մարթու քյեֆ տեղ կէլնի, կէլնի ուր կընգյան կասի. - Կընիկ, հաքյի աստված մե տըվեր ի, արե էսօր մեյ խատ մեր թաքավորուն կանչինքյ տավաթ:

Կընիյն ի, կասի. - Տյու կիտես:

Մարթն ի, կէլնի դոդրի կէրթա թաքավորու քյեռշկ-սարեն, կուգի մըտնիլ ներս:

Թաքավորու խալայեղներն ին, որ կտիսնան էսա ճաթ խալվընեռով մարթ, չեն թողնի մըտնի ներս. կխառցուցին կասին. - Ի՞նչ կուգա:

Մարթն ի, կասի. - Ես էկեր եմ, որ մեր թաքավորուն կանչեմ մեր չատրը տավաթ:

Թաքավորու խալայեղներն ին, որ էսա պան կլըսին, կուտան վեր էսա մարթուն ծաղր, կասին՝ ծուռ ի: Կտրըտին, կմըլին տյուս:

Մարթն ի, տեռ-տեռշման կդառնա եր, կէրթա չատրը:

Կնիյն ի, կասի. - Մա՛րթ, թաքավորուն տեսա՞ր, կանչեցի՞ր:

Մարթն ի, կասի. - Կընի՛կ, էլ՝ մի խառցուցի, ես կընացի որ թաքավորուն կանչի տավաթ, ինոր խալայեղներ տըվեցին վեր զիկ ծաղր, ասիցին՝ ծուռ ի, զիկ տըտեցին, մըլեցին տյուս:

Կընիյն ի, կասի. - Դան՝ չընկա, թող վեր քյե ծընծղան, տյու առատուն մեկել կընա:

Մարթն ի, էն մեկել օր առատուն՝ էլմ՝էլ կէլնի կէրթա: Ինչ լեզու որ կթափըցուցի, թաքավորու խալայեղներ չին թողնե մըտնի ներս: Էն եա կզոռի, կմըտնի ներս, խալայեղներ տըտելով թարանջից կքյաշեն տակ, տըոնից կմըլեն տյուս:

Թաքավորն ի, ուր էոդի տենջարից էսա պան որ կտիսնա, ամր կանի ուր վազիրին կասի. - Կընա, էնա մարթուն առ, պե վեր՝ խենքյ ինչ կուզի:

Վազիրն ի, կուգյա էսա մարթուն կառնի, կտանի թաքավորու առճև:

Թաքավորն ի, էսա մարթուն կխառցուցի, կասի. - Ասա խենքյ, այ մարթ, ի՞նչ կուզիս, քյո դարտն ի՞նչ ի:

Էսա մարթն ի, կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, փառքյ աստըծու, ես մեչ աշխընրքյին դարտ չունիմ, իմ դարտն են ի, որ մեյ խատ իմ թակավոր գյա մեր չատրը տավաթի, ես կուզիմ իմ թակավորուն իքյրամ անեմ:

Թաքավորն ի, որ էսա պան կլըսի, մեյ խատ կծընծղա, կդառնա ուր վազիրին կասի. - Էս մարթ ծուռ ի, էլի քյանիմ խատ ոսկի տու՝ թող թողնի էրթա:

Վազիրն ի, մեյ քյանիմ խատ ոսկի կուտա էսա մարթուն, կասի. - Առ տա՛ր, քյե խաց առ, թաքավորու ջանին տալա արա:

Էսա մարթն ի, որ կտիանա վազիր ոսկի կուտա ուրեն, համան վազիրի ծեռաց ոսկին կառնի, կտրտի գյեստին, կպարկանա, կասի. - Քյո կոտն ուտի քյո ոսկին, մանգյար ես աղքյա՞տ իմ:

Կասի, կթողնի կէլնի գյուս:

Էն մեկել օր էսա մարթ գյընա կուգյա կուզի մըտնիլ ներս՝ թաքավորու քյեռշկ-սարին:

Թաքավորու խալայեղներն ին գյընա էսա մարթուն դըմըշկելով կխանեն գյուս: Վարիսսլի, էսա մարթ օր քյանիմ դիր ըսըսկընա կուգյա կերթա:

Ավուր մեկ թաքավոր ուր վազիրին կասի. - Էսա ծուռ մե ռազիլ արաց, էսօր մեյ խապ գյաղտիկ մարթ Էորոխկի՝ տես էսարա չատըր դի՞ր ի, էնարա չատըրի տակ ի՞նչ կա, ի՞նչ չըկա...

Էն մեկել օր վազիրն ի, ուր խալվըներ կփոխի, մեյ խատ խեղճ մարթում խալավ կխայնի, կինի ըզդեխ, ընդեխ ֆռալ: Կերթա կկայնի էսա մարթու չատըրի առճև, կտիսնա որ ի՞նչ. գյեռ մեյ քյանիմ խատ ցից զարկե գյետին, մեկ-երկու գյազ կտավ փըռե վեր էտա ցըցերաց, մեյ խապ դընգյ, մեյ խապ տրդում, մեյ խատ էլ սուֆրա կա ցըցերից կախուկ, ուրիշ պան չըկա:

Վազիրն ի, կդառնա ետ, թաքավորուն կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, ես կընացի էտա մարթու չատըր տեսա. քյանիմ գյազ կըտավ վըռե վեր քյանիմ խատ ցըցի, չատըրի տակն էլ զատ չըկա, մեյ խատ տրդում, մեյ խատ դընգյ, մեյ խատ էլ սուֆրա կա էտա ցըցերաց կախուկ, մեյ խատ էլ ճաթ լաթով կընիյմ նըստե էտա տեղ, էլ պան չըկա:

Թաքավորն ի, ուր վազիրի խաբրըներ ականջ անելու գյախ, կտիսնա որ էտա մարթ գյընա էկեր ի, կուզի մըտնել ներս, աման ուր խալայեղներ չեն թողնի: Ամր կանի ուր վազիրին, կասի. - Կընա էտա մարթուն ասա՝ թաքավոր կասի՝ հազըր կաց, վաղ հանսա կուգյամ:

Վազիրն ի, կերթա էտա մարթուն կասի. - Այ մա՛րթ, թակավոր կասի՝ հազըր կաց, վաղ հանսա կուգյամ ծեր տուն:

Մարթն ի, որ էսա խաբար կըլսի, ուրախ-ուրախ կթողնի կերթա ուր կնգյան կասի. - Կընի՛կ, թաքավորու վազիրն էկավ, զիկ ասաց՝ թաքավոր պարն կանի, կասի՝ հազըր կաց, որ վաղ կուգյամ ծեր չատըր տավաթ:

Թաքավորն ի, ուր վազիրին կասի. - Թադարյուքյ տեսեքյ, վաղ մեյ խատ երթանքյ էտա չիման ֆռանքյ, էն ծուռն էլ թող կիտրնա որ ուր խամար ինքյ կընացե, մեր յախեն կազատենքյ, զըմեն օր ըսըսկընա կուգյա, մեր տուտ վ'երդիս կառնի, կկայնի՝ կալապալըխ կանի, ամոթ ի:

Էն մեկել օր, թակավորն ի, խեստ ուր ասքյըրին էնան նազիր-վազիրներաց կինի ճանբախ, կերթա էտա չայիր-չիման տեղ կնըստի, էն տեղ որ էսա մարթ ուր չատըր զարկիր էր:

Էսա մարթն ի, որ կտիսնա, թե թաքավոր ուր նազիր-վազիրներով էկավ, կէլնի կուգյա, կկայնի թաքավորու առճև թամանդեմ կթալի, կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, տյու խեստ քյո ասքյըրին էնան նազիր-վազիրներաց պարով եքյ իկե, խազար պարով, վեր իմ աչիչ, վեր իմ

գըլխուն: Ամր արա քյո ասքյըրներայ էնան նազիր-վազիրներայ, որ բիթուն մեյտեղ սըրայով պյուլոր ըրսպեն որ ես խայ պարզեմ, գյինի խըմենքյ, քյեֆ անենքյ:
Թաքավորն ի,որ էսա պան կլըսի, քյեֆ կուգյա, մեյ խատ կծըծղա, ամր կանի, որ ուր նազիր-վազիրներ էնան ասքյար մեյ սըրա պյուլոր ըրսպին:
Թաքավորու նազիր-վազիրներ էնան ասքյըրներ բիթուն էլ կուգյան, մեյտեղ պյուլոր կըրսպին:
Էսա մա՛րթն ի, կէրթա ուր չափըրի տըրկանց կառնի ուր սուֆրեն էնան ճըպյոտ, կուգյա կկայնի էտա պյուլորի օրթեն, սուֆրեն կփըռի գյետին: Խետ որ էսա պան թաքավոր էնան ուր նազիր-վազիրներ կտիսնան, խետ ասքյըրին բիթուն մեյտեղ կծըծղան, ծափ կզարկին:
Մարթն ի, մեյ խատ ուր ծեռայ ճըպյոտ կզարկի վեր էսա սուֆրին, կասի. - Սուֆրայե Տամբ-տամբ, ես քյեզնից կուզիմ, տյու՝ ատըրծույ, ըսկում պայավիս, որ ճոթերտ մեյ-մեկ թիզ էլ էսա մարթեր քյաշեն վեր ուրենց ծընգյըներայ, որ կիրակուր ուտելու գյախ չթափեն վեր ուրենց:
Սուֆրեն ի, վեր մարթու էսա խաբրին ըսկում կպայավի, ըսկում կպայավի, որ զըմեն մարթ մեյ թիզ կառար էլ կառնի վեր ուր ծընգյըներայ: Վեր սուֆրեն էլ ինչ-որ ասրված ըսպեղծեր ի, խազարանմուշ անուշ կերակուրներ, խետ կարմիր գինուն լըյսիկ ի:
Թաքավոր էնան ուր նազիր-վազիրն են, որ էսա պան կտիսնան՝ կզարմանան, պերանըտեր կմընա պայ:
Էսա մարթն ի, կդառնա թաքավորուն կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, հրամմե, անուշ արեքյ, թե որ պամ՛էլ պակասութեն կա, ծե գյեռրա չի, պան չըկա, աչք կոծեք:
Թաքավորն ի, կիրիշկա որ ի՞նչ. կիրակուրի քյասեքյ, գյինու կուռկըներ, բիթուն ոսկի ին, ակնունքյ-ջավահիրներով նըխշուկ, ծեն կկըտրի, կբաշլայեն խայ ուտել, գյինի խըմել:
Էսա մարթն ի, որ կտիսնա, թե բիթուն էլ կերան-խըմման կշտացան, ուր ճըպյոտ կառնի, մեյ խատ կզարկի վեր էսա սուֆրին, կասի.
- Սուֆրայե Տամբ-տամբ, ես քյեզնից շյուքյր եմ, տյու՝ դադըրծույ:
Սուֆրեն ի, մարթու էսա խաբրի վերեն կծալվի, վերվի թար-թախըմները էլ կկուրիսվին:
Թաքավորն ի, որ էսա պան կտիսնա, տահա շատ կզարմանա: Ամր կանի ուր վազիրին, կասի. - Էտա սուֆրեն էտա մարթու ծեռնից առ, պե տու զիկ, էն սուֆրեն որ կա՝ թաքավորավայել պան ի:
Վազիրն ի, կէրթա մեյ խատ կտըփի մեյ էսա մարթու գյըլխուն, սուֆրեն ծեռնից կառնի, կպիրի կուտա թաքավորուն:
Էսա մարթն ի, կէրթա կկայնի թաքավորու առճն, կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, ես խեղճ մարթմ՛եմ, արե մ՛անի զալըմութեն, իմ սուֆրեն տու զիկ, ես էրթամ, խեղճ եմ, մեղքյ եմ:
Թաքավորն ի, կասի. - Դե ջայհնամ էլի, շան որդի, էսա սուֆրեն որ կա՝ թաքավորավայել պան ի, տյու ի՞նչ անիս:

Մարթն ի, կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, էսա կանդար աշխար, էսա կանդար քյեռշկ-սարեն, ոսկիքյ-առծըթներ քյոն ի, չի՞ս կշտանա, որ աչքյ տըրեսյիր աղքըտի մեյ կրտոր խասյին. արե մ'անի մունաթեն, իմ սուֆրեն տու, ես էրթամ խետ իմ պանին:

Թաքավորն ի, որ էսա խաբըրներ կլըսի, շատ կպարկանա, կասի. - Թե որ չիս ուզե, որ քյո վիզ կրտրեմ, իմ առճըվանց տաֆ էլի, կընա խետ պանիպ:

Մարթն ի, կասի. - Թաքավոր ապրած կենաս, զոռովեն քյո բալեն մի կպուցի զիկ, խեղճ իս, իսքյի քաղցրութնով կասիմ՝ իմ սուֆրեն տու, ես էրթամ, մեկել զիկ ազիաթ մի տուս, զիկ էլ աղեկ չի, քյե էլ աղեկ չի:

Թաքավորն ի, որ էսա կլըսի, ամր կանի ուր խալայեղներաց, որ էսա մարթուն տըրվելով տանեն էն դեխ:

Թաքավորու խալայեղներն ին, համան կխասնին էսա մարթուն, տրվելով, կմըլըշկեն, կտանեն մեյ դեխ:

Էսա մարթն ի, կէլնի կէրթա կպառկի ուր չատրրի տակ, կասի. «Աղեկ, թաքավո՛ր, չասես՝ չասաց. ես ըսկուն թաքավորմ կշինիմ քյե, որ թաքավորմ էլ քյեզնից էլնի, տյու քյանի՞ գյըլյսեն ես, որ իմ սուֆրեն կխըլես»:

Թաքավորն ի, չուր իրիկվան դեխ էտա տեղ քեֆ անելուց սորա խետ ուր նազիր-վազիրներաց էնան ասքյըրին կէլնի կէրթա ուր քյեռշկ-սարեն:

Էն մեկել առատուն էսա մարթն ի, կէրթա թաքավորու քյեռշկ-սարի տակ, կտիսնա որ թաքավոր նըստե ուր քյեռշկ-սարի փենջարեն: Խետ որ թաքավորուն կտիսնա կբոռա, կասի. - Էյ թաքավո՛ր, չասի՞ս թե նամարդութեն արաց, գյեռ մըկավութ քյե կասեմ, հազըրվի, իրեքյ օրից սորա խետ քյե կըռիվ ունիմ:

Թաքավորն ի, որ էսապան կլսի՝ մեյ խատ կծըծղա: Էսա մարթն ի, կթողնի կէրթա ուր չատրրի տակ: Իրեքյ օրից սորա կուգյա, կտիսնա որ թաքավոր նըստեր ի ուր քյեռշկ-սարի փենջարեն, կբոռա, կասի.

- Թաքավոր ապրած կենաս, կայլոն քյաշելու գյախ չի, հազըրվի, իրեքյ սըհաթից սորա խետ քյե կըռիվ ունեմ:

Մարթն ի, կթողնի կէրթա, ուր էլած-չէլած կառնի, կպանցրանա վեր մեյ խատ դարիմ, փոս կփորի, կմըտնի մեչ էտա փոսին: Մեյ խատ ուր տըղմի պոչ կէօլեորի, խետ ուր տըղմի պոչ կէօլեորի, սար-քյար ան ասքյըրով կլըցվեն, բիթուն էլ սև՝ ծիյավոր:

Մարթն ի, ամր կանի՝ էտա սև ասքյըրին կասի. - Ծեզնից կուզեմ որ ինչ թաքավորու ասքյար որ ծե ռաստ կուգյա, բիթունին էլ ճարտեքյ:

Էսա սև ասքյըրներն ին, հյուջյում կանին վեր թաքավորու ասքյըրին կբաշլայեն ճարտել, արուն կէլնի խըղեղի պես կէրթա:

Խաբար կտասեն թաքավորուն, կասեն. - Թաքավոր ապրած կենաս, մեր սար-քյար սև ասքյար պըռներ ի, էլ քյե ասքյար չմընաց, բիթունին ճարտեցին: Էսա սև ասքյըրներն էլ, մարթ չի խասկընա ինչ տեսակ պան ին, քամու պես ծիյանքյ կբըշեն էսա գյըլեռխ՝ կճարտեն, կբըշեն

էնա գյըլեոխ՝ կճարփեն, ուրենցից չհւր մըկա մեյ խափ բիլա չի ըսպանվե: Մարթ չի խասկընա իսոնց պան, փյու կասիս թե վեր իսոնց թուր չի պանի:

Թաքավորն ի, որ էսա պան կլըսի, ուր կափըմներ կթյուլնա, կէլնի ուր փենջարեն, կիրիշկա որ փիսնա խենքյ էսա ի՞նչ ասքյար ին:

Մարթն ի, ուր դարի վերվեն կփիսնա որ թաքավոր էլեր ի փենջարեն կիրիշկա, կդառնա ուր դընգյին կասի. - Դընգյո՛, հա՜յ դընգյո, կփիսնա՞ս թաքավոր գյեռ փենջարեն կայներ ի, մեչ աշխըրիս եա էնրից զափ ուրիշ փյուշման չունիմ, էն ի իմ սուֆրեն խըլե, Դընգյո՛, քյե փիսնամ, պոչըփ գյետին, գյըլոխփ մեչ թաքավորու գյըլխուն:

Դընգյըն ի, ուր փերոչ խաբրի վերեն սըխկ հա՜յ փըխկ, կէրթա կպսնյրանա, մեյ խափ ըսկում սարփլի կզարկի մեչ թակավորու գյըլխուն որ ըղեղ-մըղեղ բիթում կցըվրի, թակավոր կինի մեչ էօդեն, կմեռնի:

Էսա մարթն ի, որ կփիսնա թակավոր մեռավ, ուր դընգյն էլ էկավ մոփ զինքյ, փըդմի պոչ կէօլեորի դեխ ծախ, բիրդան բիթուն ասքյըրներ կկուրիսվեն:

Էսա մարթն ի, դընգյ կփընի վեր թևին, փըդում կփընի կընգյան փեշ, կէլնի կէրթա թաքավորու քյեոշկ-սարեն:

Թաքավորու վազիրն ի, կփիսնա թե էսա մարթն էկավ, կխասնի զինք կթալի վեր էսա մարթու ոփաց, կասի. - Մենքյ քյե մեղա, մեր թաքավոր զաթի մեռավ, արե էլի մե թաքավոր:

Նոր էսա մարթուն կտանեն թաքավորու քյեոշկ-սարեն, կանեն ուրենց թաքավոր: